

Titel: Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 16

Citation: "Fortegnelsen over Trykkefrihedens Skrifter II, stk. 16", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72*, Kanneworff, 1772, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: [https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-4\\_002-shoot-workid4\\_002\\_016.pdf](https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-4_002-shoot-workid4_002_016.pdf) (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Fortegnelsen bind 2, Fortegnelse paa alle de Skrifter som siden Trykfriheden ere udkomne, stk. 1-30, anm. nr. 1-447, dækkende 14.09.71-13.09.72

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

# 241 Fortegnelsen over alle udkomne Skrifter, siden Trykfriheden.

Anden Aargang, 16. Stykke.

No. 206.

HERrens vor Guds Tale om Fred og Frelse til et Folk, der søger ham, forestillet i en Prædiken, som blev holden udi Christiansborgs Slots-Kirke paa 3die Søndag efter Hellig Tre-Konger 1772. Til taknemmelig Erindring for den Høyestes særdeles naadige Forsyn & c. imod Hans Majestæt Kongen — Efter Befaling til Trykken leverer af L. Harboe. Kiøbenh. trykt og findes tilkiøbs hos N. Møller for 12 Skill, halvtredie Ark i stor 8vo.

Af Indgangen Ps. 85, 9. forestilles, „et merkende Øre og en hjælpende Haand". I And-

2

242 ledning af Dagens Evangelium vises: „HERrens vor Guds Tale om Fred og Frelse til et Folk, der søger ham. I. De Personer, der trænger til denne Frelse — 1.) Efter deres Beskaffenhed — at de trænge — 2.) Hvorledes denne Fred og Frelse bør søges af dem. II. HERrens vor Guds Tale til dem om Fred og Frelse — fuld af Naade — fuld af Kraft". Det er bekiendt nok af et Par forhen udgivne Taler, at H. Hsyærværdighed anvender megen Omhue paa et simpelt og for eenfoldige fatteligt Fordrag; en Omhue, som endog i en Tale for Hoffolk er rosværdig. Konsten kand letteligen forstige sig, og om den ikke gjør det, ere de dog saa blandt Tilhørerne, som kiende og føle den efter Talerens Ønske. H. H. bruger meget de Bibelske Udtryk og Talemaader; men iblant disse synes os i sær een at være noget ubeqvemt anbragt, fordi den i vores Sprog er dunkel. Den findes S. 10. „Her

maa Ordet blandes med Troen" (af Hebr. 4, 2.) S. 14. og 15. forekommer en Mening, som (vi vide ikke, om ved en Trykfeyl?) er noget sig selv modsigende; — „derimod opsluges al den Glæde — som Verdens Børn kan have, af en indvortes Uroe, og sørgelige Forestillinger om det, der uventelig som en Følge af deres Ondskab kan ramme dem".

3

343

No. 207.

De nærmeste Aarsager, som forvolde Religionens Foragt, tilligemed de deraf flydende skadelige Følger, forestillede i en Taksigelses-Tale for den Allerrhøyestes nyelig udviiste besynderlige Forsyn over Kongen, det Kongel. Huus, og det gandske Land. I Anledning af Evang. Luc. 8, 4-15. paa Søndag Sexagesima. Af Mag. Nicolai Edinger Balle, Sogne-Præst for Kietterup, og Giøttrup Menigheder i Vester Han-Herred i Aalborg Stift. Kiøbenh. 1772. Trykt hos M. Hallager og sælges hos Mad. Kannevorff i Silke-Gaden for 10 Skill. 2 Ark Med. fr. Skrivpap.

Titelen viser tydelig nok baade Hovedsatsen og dens Inddeeling. 1.) Aarsagerne og 2.) Følgerne ere de to Ting, som Taleren betragter. Den Forklaring, som Frelseren i Evangelio giver sine Disciple over de tvende Maader, paa hvilke Sæden mislykkes, bruger H. H. til at vise

Diævelen, onde Mennesker og det vanartige

Kiød, som de nærmeste Aarsager til Religionens Foragt. Denne Deel er meest udarbejdet. I den 2den Deel derimod har Forfat. mere indskrænket sig, og fornemmeligen betragtet de skadelige Følger, som flyde af Religionens Foragt for Regenten og Undersaatterne. Da en

4

244 Prædikens ordentlige Længde ikke tillod Ham at giennemgaae alle Arter af disse Følger, saa underholder Tilhørernes Andagt kun med dem, nærmest Hensigt til den store begivenhed som paa den Dag især burde være dem i Tan ker, og fra Hvilken han begynder sin Tale. Kort og rørende afmaler H. H. i Indgangen den Fare, som nyeligen svævede Staten over Hovedet, og som Forsynet saa uformodentlig afvendte. Han anvender herved og forklarer Ordspr. 29, 2. Her er ingen Forbøn astrykt, men i dens Sted en Erindring, Hvorudi F. forsvarer den Maade, paa hvilken han har angrebet Religionens Foragtere. Vi vil ikke opholde os ved, at rose enten Planen eller Tankernes Valg, Forbindelse, og Tydelighed, eller Sprogets Smukhed: nok er det! naar skiønnere maae tilstaae os, at vi skal finde meget saa Danske Prædikener, som kan færtes i Ligning med de tvende af H. H. udgivne; Denne nemlig, og hans Indvielses Prædiken, som vi have anmeldt under N. 9. Sid.14. Saa meget mere vil Læseren glæde sig med os over en Efterretning, som vi have faaet, at en liden Samling af Prædikener fra samme Forf. udkommer med det første fra Aalborgs Bogtrykkerie. Denne brave Mand har da givet vores nærværende og tilstundende Geistlighed et got Exempel paa Fliid i Prædikekonsten. Herefter ere vi berettigede-

5

245 de til at vente fra ham, som offentlig Lærer ved Universitetet, smukke Prøver i andre Theologiske Videnskabers Deele: lige som og, at hans rosværdige Bestræbelser skal have virksommere Indflydelse til Kundskabs, Smags, Flids og Retskaffenheds Udbredelse, i det mindste blant de unge Studerende, som berede sig til at blive Ordets Tienere.

No. 208.

Et angmemt Stille efter et stormende Uveir, forestillet i en Prædiken, holden paa den 5. Søndag efter Nyt-Aar 1772. efter Kongel. Befaling, til en hellig Erindring om den Guddommelige Beskiærmelse og Varetægt, som i denne Tid er vederfaret Kongen, det Kongel. Huus, og disse Riger og Lande. Af Hans Henrich Müller, Præst for Brønshøj og Rødovre Menigheder. Kiøbenh. trykt i Godiches Bogtrykkerie, og selges hos Urtekræmmer Bering paa hiørnet af Pilestrædet og Myntergagen for 8 Skill. halvtredie Ark 8vo.

Ret en angenem Prædiken! — Den er tilegnet Biskop Harboe med Ord, som give de fordeelagtigste Tanker om Forf. Sindelag. Indgang: Du beviser, at du kand frelse af alle Ting. Visd. B. 14, 4. Hoved-Sats: Et angenemt Stille o. s. v. „I Et stor-

6

246

mende uveir, som truede vor Skib med Undergang. 11. Et angenemt Stille efter dette Uveir". Vi kan ikke noksom opmuntre til denne Prædikens Læsning: og vi ere forsikrede paa, at H. Vds. sagte undervisende Fordrag vil gjøre meget god Virkning hos Veltænkende. See her en Prøve! Sid. 3. „At den gode GUD kand frelse af alle Ting, det grunder sig paa hans Viisdom. Behager det ham ikke lige som at gaae Almagtens Veje, han gaaer dog altid Viisdommens Veje med os. Han veed at vælge Middel, Maade, Tiid, Leylighed, til at udføre vor Sag. Det er ofte efter mange Omveye hans Viisdom finder for got at frelse og hielpe. Men, naar vi saa ere komne ad disse Veye, naar vi staae ved Enden, og med et agtsom seer tilbage til de Stier, ad hvilke vi ere førte, saa maae vi falde i Forundring, og rørte af Forundring og Taknemmelighed udbryde:

Han haver gjort alting vel".

no. 209.

Et frelst Folkes hellige Pligter for Guds

herlige Frelse af en yderlig Nød. Forestillet i en Prædiken over Evangel. paa 5 Søndag ester Nyt Aar, holden for Reerslev og Ruds-Vedbye Meenigheder af Friderich Mandrup, Sogne-Præst sammesteds. Kiøbenh. trykt

7

247

hos Thiele, og Bekommers paa Bogladen No. 8. for 6 Skill. 2 Ark 8vo.

Denne Prædiken er vist ikke at sætte i Ligning med den foregaaende. Slet er den just ikke: men dog kan den ey heller drage Læsernes Opmerksomhed til sig, da de nu have adskillige trykte Prædikener om samme

Materie, som ere meget bedre. Indgangen er over 2 Mos. B. 14, 31. Den i Titelen nævnte Sats har Forsat, deelt i 3de Deele: „I. Hvad der kand kaldes en yderlig

Nød for et Folk. a) Naar et Land ængstes af Fienden. b) Naar Kirken plages af Forfølgere. II. Hvorledes GUD beviser det en herlig Frelse. a) Han hjælper paa rette Tiid b) Han frelser paa beste Maade. (I dette Stykke kan den skiønsomme Læser i sær have Aarsag at være misfornøyet.) III. Hvad et frelst Folk derfor skylder Herren. a) At man erkender sine Feyl. b) At man bekiender Guds Ære." Men hvad har Bønderne i Reerslev og Ruds-Vedbye tænkt, da de hørte Nevos og Julians Navne? S. 15. For den urigtige Forklaring over Tids Regningen Apost. G. 7, 4. S. 19. kunde Hr. R. og gjerne have sparet dem, saavel som Læseren.

No. 210.

Guds besynderlige førsyn for sine Salvede. I Andledning af den vor Allernaadigste

8

248

Konge nyelig beviiste naadige Frelse, forestillet paa allerhøystsammes glædelige Fødsels-Dag i en høytidelig Forsamling paa Horsens Latinske Skole af Peter Tetens, Skolens Rector, Kiøbenh. 1772. trykt hos M. Hallager, og selges hos Møller og Junge paa Østergade for 10 Skill, halvtredie Ark 8vo.

„Intet findes her, uden hiertets ukonstlede Sprog" siger Forfatteren i en liden Tiltale til Læseren bag paa Titelbladet. Dette sande vi meget gjerne med Hr. Rectoren, efter at vi med særdeles Fornøjelse have læst denne Tale igiennem, og vi lægge til: at Hverken Smigre-Lyst, eller Sinds Heftighed har forført ham til at overdrive enten Roes eller Last; men den usminkede Sandhed kommer frem i en anstændig og tækkelig Dragt. Dersom Mangel af Talernes Konstgreb, Hvilke her vare unødvendige; dersom den gudelige Tone, som passer med Talens Emne, og Brugen af Skriftens Steder skulde hos nogle give Forf. Tale Anseelse af en Prædiken, da er han og der med gandske vel fornøyet, og dertil haver han god Feye, omendskiønt saadan en Dom er bygt paa svage Grunde. „Det vil vist ikke, siger han, blive mig ubehageligt, om nogen skulde dømme, at disse Blade ligne mere en Prædiken, end en Tale".

9

249

No. 211.

Upartiske Tanker over den voldsomme Medfart, som Natten imellem den 17 og 18 Jan. indeværende Aar 1772. vederfores de mange saa kaldte Jomfru-Huse i Kiøbenhavn, i Pennen forfattet af en gammel Magister Philos. Trykt og tilkiøbs hos Thiele for 8 Skilling halvtredie Ark 8vo.

Hvo Forf. til disse Tanker ellers er, saa har han ikke uessen tilkiendegivet sin Character som Skribent, naar han kalder sig en gammel Magister Philosophiæ. Maaskee dog nogle vil paastaae, at en gammel Pedant havde været et bedre udtrykkende Navn. Amos 2, 6. tiener ham ligesom til Text eller Indgang, over hvilken han vil give os en Forklaring. Han begynder strax høytideligen i det Skolastiske Sprog, og staaer frisk om sig Med mediate, immediate, direkte, indirecte, contrarium o. s. v. Han henfører Guds Villie til 3. Classer: 1.) Guds Velbehageligheds — 2.) tilladende — og 3) absolute Villie. S. 6. Heraf kan man skiønt kiende den gamle Magisters Logik. Han kan stet ikke troe S. 11. at alle de ruinerede Huse skulde være Jomfru-Huse. „Forholder det sig saaledes, siger Han, har jo Kiøbenhavn næsten været et Sodoma. Men hvormed kan vel disse Voldsmænd

10

250

bevise denne Sag?" m. m. Han deeler derfor de udplyndrede i skyldige og uskyldige. Over hvert Slags udøser han noget af sin Veltalenhed. Til de uskyldige holder han ordentlig en Trøste-Tale. Den fornuftige maae ret væmmes ved at læse Forf. tiltale dem S. 16. saaledes. „Lide I

uskyldigen og for Retfærdigheds Skyld, da

ere I salige Matth. 5". Ligesaa jammerligen er et Sted af Visd. 5. misbrugt S. 39. Fra S. 21. blotter Forf. sine Tanker om det voldsomme Foretagende selv, og han præker vek mod Pøbelens raserie med sit ex usu og per accidens. Han veed tvende Aarsager, hvorfor det er den Gang gaaet ustraffet af. Hvo, det har Lyst, læse dem S. 28. Diævelen har ellers faaet et Par Navne, uden Tvivl ved Sætterens Godhed, som Forf. ikke vil unde ham. S. 14. kaldes

han Siælen og S. 29. Lysens Engel.

No. 212.

Justizraad Struensees bevægelige Bebreydelses

Brev til sin Broder Greven. Kiøbenh. 1772 hos Stein for 2 Skill. et halv Aar 8vo.

No. 213.

Poetisk sandfærdig Efterretning om de

4re Statsfangers Gebærder, Ord, og Leve-

11

251

maade i Arresten. Kiøbenhavn 72. hos Stein for 2 Skill. et halv Aar i 8vo.

No. 214.

Den med Struensee i Komplot værende Greve Enevold Brandts Klagemaal over det, at ingen vil tale om ham, opsat af ham selv i sit Fængsel, og nu af Stads-Musikanten i Gladsaxe, bragt under den Mel. Nu hører vi Piber og Trommer &c. Kiøbenh. hos Hallager for 2 Skill. et halv Ark 8vo.

Eftersom Viserne falde i disse Tider, kan den første nok gaae an — Den anden er middelmaadig— Og den tredie er reent elendig — At hverken Justizraad Struensee har skrevet den første, eller Brandt den sidste, behøve vi vel ikke at anmerke. Ligesaa lidet tør vi forsikre, at den poetiske Efterretning just i alle Maader stemmer overeens med Sandhed.

No. 215.

Første Efterretning om Grev Struensees, Grev Brandts og øvrige Stats-Fangers Arrestes Beskaffenhed, og deres Forhold i Fæng-

12

252 felet. Kiøbenh. Ligeledes hos Stein for 2

Skill. et halv Ark 8vo.

Denne prosaiske Efterretning lader til at være mere troværdig end den poetiske — den er skreven i en temmelig god stiiil, og har hist og dog uden at være grov, adskillige bidende

Træk.

No. 216.

De fattiges raab til Kongen i deres sande nødlidenhed, beviist af Extra-Skatten, Assistentz-Huuset — med mere. Kiøbenh. 1772. Trykt og selges hos Thiele for 4 Sk. 1 ark. 8vo.

Den, som vil udføre de fattiges raab til Kongen, bør tale i et Sprog, som udtrykker et lidende Hiertes Fornemmelser, og skildre med Træk, som vise ynkværdighedens naturligste Skikkelse; men aldrig kan her være Sted for en spøgende Vittighed; og har Vittighed her oven i Kiøbet, Mine af en vis Forlegenhed, saa er den fudkommen væmmelig. — Endskiønt Forf. over Hovedet har temmelig vel gjort os Fyldest i Henseende til det første, saa synes han dog tillige paa nogle enkelte Steder, at være bleven fyldig i det sidste — f. E. S. 5. „Selinde maae taale Kuldens Trykkelse

udvortes paa Lemmerne, for nogenledes at afværge den sultne Maves Sammentrækkelse" —

13

253 o. s. s. it. „Maven knurrer om kap med hendes Rok, og dens skurrende Toner synes ret ar bejamre hendes Armod".

No. 217.

Det merkværdige Brev, som er funden paa Veyen imellem Kronborg og Helsingøer. til Trøst for sin bedrøvede og efterladte Bøn, af Karen Maria Dvetter. Med Devise: mig har du ey forført. Kiøbenh, 1772. hos Svare for 4 Skill, et Ark 8vo.

No. 218.

Svar paa Karen Maria Dvetters merkværdige Brev, som blev funden paa Veyen imellem Kronborg og helsingøer. Med Devise: dig har jeg ey forført. Kiøbenh. 1772 hos Svare for 4 Skill. 1 Ark 8vo.

Saavel Brevet, som Svaret er noget aldeles umerkværdigt og kiedsommeligt Sladder, hvortil Forf. den bekiendte Hr. M. B\*\*n har smeddet en Hemmeligheds fuld Titel, for derved at faae sit elendige Kram afsat.

No. 219.

Et Skrift, som skal være skrevet fra den Indsluttede til den fængslede med Devise: nu er

14

254 al vor Glæde forbi. Kiøbenh. 1772. hos Svare for 2 Skill. et halv Ark 8vo.

Er net op skrevet i samme Smag og af samme Forf. som de næst foregaaende.

No. 220.

Struensees Skrivelse til en Deel Skribentere og Bogtrykkere, som har skrevet og trykt om ham i disse hans kritiske Tider. Kiøbenhavn 1772. hos Svare for 4 Skill. 1 Ark 8vo.

Nok en dito af famme Suurdey — Dog fortjener et Sted pag. 7. at anmerkes, hvor Struensee af vor Forf. indføres saaledes at tiltale Skibenterne: „en Deel af Eder skriver ey saa Meget af Had til mig, som for egen Interesse Skyld, I skriver en saa meget af Kierlighed eller Nidkierhed for Fædernelandet, som for at fortjene Eder nogle Skillinger, Hvorfor I smører nogle Linier op i en Hast, gaaer hen

til en Forlægger med dem, og saa bliver der en Bog strax færdig" Dette Stykke er temmelig got — og hvorfor? her har Forf. skrevet af egen

Erfaring.

15

255

No. 221.

Et par fra en Bogtrykker i Anledning af Struensees 3de Domme. Kiøbenh. 1772. hos Svare for 2 Skill. et halv Ark 8vo.

Struensee havde i foregaaende Brev truet de slette Skribentere og Bogtrykkere, at hvis han endnu sad ved Roret, vilde han udstæde 3de Domme imod dem — Disse Domme vare just ikke meget klygtige; og paa lige saa tosset en Maade gjør forsæt. som svarer sig selv, Nar af dem — Dommene vare disse: 1) Alle Bogtrykkere, som har trykket de meest forargelige Skrifter om Struensee, skulde miste Livet, naar de ere selv Forlæggere & c. 2) Paa dem, som har udskaaret Billeder, og sat hans Navn under, skal begge Hænderne afskiæres. De som paa en slet og nedrig Maade have skrevet om hans Person og Forbrydelser blot for at fornøye den gemene Pøbel skulde miste de 3 første Fingre paa den høyre Haand o.s.v. — Hvis dette virkelig var Struensees Tanker; hvor lyksalig er da ikke Forfatteren, at Magten er Struensee betaget; thi ellers havde vor Skribent vist kommet til at skrive med Keiten.

16

256

No. 222.

En Engelsk supken til Struensee i Anledning af den der har i Avisen complimenteret Faderen til det ugyldige Foster, kaldet: den brave Holmens Magtes glade Indtog i de smukke Huse &c. med Devise: Horra! Horra! længe leve & c. Kiøbenh. 72. hos Svare for 4 Skill. 1 Ark 8vo.

Uden Tvivl har nok Forf. haft en Dansk Supken for meget paa Pandens da han brokkede dette forunderlige Tøy tilsammen — Blot ved at læse Titelen kan man falde paa denne Tanke, og jo videre man læser hen i Piecen selv, jo mere bestyrkes man deri — Kort: den er et miskmask af allehaande Sladder, der hænger saa vakkert sammen, som det var diceret af en drukken Mand, eller fra en Daarekiste. Forsæt. er ellers den bekiendte frugtbare Hr. M. B\*\*n. Det var saa langt fra at denne fromme Mand skulde fortørnes over den vittige Satire, som var indrykt mod ham i Adr. Av. No. 22., at han snarere har antaget den, som et lovligt Kald til at fortjene sig nogle Skill. med et nyt Smøriere.

Trykfejl i 15de Stykke.

Side 228. Lin. 7. syndelig, læs synderlig

— 230 — 18. underlige — undværlige.

— 234 — 13. taabelige — taalelige. — 16. den Classe — den sidste Classe.